

Kapitelstatsterne ere ikke længere nogen Maalestof for de almindelige Priser paa Livsforbrødenheder og Forbrugsgenstande. Naar hertil kommer, at Lønningerne i de senere Aar ere baledede ganske betydeligt dels ved de stadig syntende Indtægter af Skolelodderne og af Offer og Accidenser og dels ved de ligeledes syntende Kapitelstatster, saa maa det indrømmes, at de i Virkeligheden ere komne ned under det Minimum, som udkræves for, at Læreren kan holde sig paa det sociale Trin i Samfundet, som hans ansvarfulde Stilling opfordrer ham til. Dette har Lovgivningsmagten ogsaa erkendt allerede i flere Aar og søgt at raade Bod paa gennem Lønningstillæg paa Finansloven, men desuagtet ere Forholdene stadig forværrede, dels som før nævnt ved de stedse dalende Priser, men dels ogsaa ved at flere ny og smaa Embeder ere oprettede, hvis Hænderhavere have faaet Del i Lønningstilløget.

Lovforslaget søger at raade Bod paa de ringe Lønninger ved at give stigende Lønningstillæg til Lærerne efter Længden af Tjenestetiden, og her er Forslaget ikke alene inde paa den efter Tidsforholdene rette Fremgangsmaade derved, at Statskassen for den største Part skal betale disse Tillæg, men det maa ogsaa fremhæves, at det i det væsentligste med Hensyn til Tillægenes Størrelse har truffet det rette. Naar der i Udvalget alligvel er fremsat adskillige Forslag til Ændringer i Lønningstillægene, saa er Motivet i Hovedsagen det, at man ved mindre Beskæringer vil søge at spare saa stort et Beløb, at det før omtalte fordoblede Tilskud til Kommunerne derved kan fremkomme, samt endelig, at der ogsaa kan gives mindre Tillæg til ikke fast ansatte Lærere ved Forskoler, Vinterkoler og Biskoler og efter nærmere fastsatte Regler tillige til Lærere ved private Skoler. Beskæringerne foreslaas foretagne paa Tillægene til Overlærerne og Lærerne og Lærerinderne i Købstæderne samt til Første- og Enkelærerne paa Landet, hvis Lønninger efter Lovforslaget ere ret rigelig ansatte, og der turde være saa megen mindre Betænkelighed ved denne Fremgangsmaade, som Lærernes Forhold ikke alene i og for sig direkte forbedres

ved Statstilskuddet, men ogsaa indirekte derved, at dette Tilskud fremtidig regnes med ved Fastsættelsen af Pensionens Størrelse, hvilket ikke har været Tilfældet med det paa Finansloven ydede Tilskud.

Det vil næppe fra nogen Side blive benægtet, at Folkeskolen gør Gavn i samme Omfang, som det maatte lykkes den at vinde Befolkningens Interesse og Kærlighed. Har Befolkningen Interesse for Skolen, da ville Børnene strømme til den med Hjemmets Tillid i Følge, og dens Frugter ville i stigende Maal føres med tilbage til Hjemmet. En rig og heldig Vækselvirkning vil da komme frem mellem Skolen og Hjemmet, saa at de støtte hinanden og arbejde Haand i Haand, ja endog paa den bedste Maade drive hinanden fremad. Man har derfor ogsaa i Udvalget været paa det rene med, at Lovforslaget bør indeholde saadanne Fremskridt fra det bestaaende, at Befolkningens Interesse for Skolen vækkes, og Muligheden for et saadant godt Samarbejde derved kaldes til Live. I denne Henseende bør da først og fremmest nævnes en Forbedring af det nuværende stedlige Skoletilsyn. Dette bestaar af Kommunalbestyrelsen og Skolekommissionen. Kommunalbestyrelsen er ikke valgt særlig med Skolehensyn for Øje, og da denne vælger Medlemmerne til Skolekommissionen med Undtagelse af Præsten, som altid er Kommissionens Formand, saa er det meget ofte Tilfældet, at de Mænd i Kommunen, som have den mest levende Interesse for Skolens Arbejde, og som ogsaa have Befolkningens Tillid paa dette Omraade, slet ikke blive dem, der saa dette Hverv tildelt. Paa mange Steder bliver Tilsynet derfor kun et Tilsyn i snævrere Forstand og intet andet. Det møder til Eksamen, som Loven foreskriver, men staar i øvrigt paa Afstand og ser til. Hvor Præsten er en flink Skolemand, som flere Steder er Tilfældet, tager han sig vel af Skolens Arbejde, men det hænder ofte, at han arbejder alene uden at have Kommissionens Medlemmer med, og derved bliver hans Arbejde ikke sjældent forges.

Paa den anden Side er det uheldigt,